

ÇARE İSLÂM'A TABİ OLMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtu ve'sselâmu alâ hayri halkihî seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا اسْتَهَلَّ الصَّبِيُّ، صَلَّى عَلَيْهِ وَوَرِّثَ

(ت. ن. ه. ع. ح. ب. ك. ق. ض. عن جابر)

RE. 29/13 (İze'stehelle's-sabiyyu sulliye aleyhi ve vürrise) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti,

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

bereketi üzerinize olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri dünya ve ahiret saadetine cümlelerinizi, cümlemizi nâil eylesin...

Peygamberimiz Efendimiz, rehberimiz, başımızın tâcı, gönlümüzün süruru, gözümüzün nuru Muhammed-i Mustafa (*aleyhi efdalü'l-salevâtu ve ekmelü't-tahiyyati ve't-teslimât*) hazretlerinin mübarek nasihatlerinden, hadîs-i şeriflerinden bir miktar okuyup taallüm edeceğiz, tefeyyüz eyleyeceğiz.

Bu hadisi şeriflerin okunmasına başlamadan önce, evvelâ Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olsun diye ve onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına hediye olsun diye ve hassaten Ümmet-i Muhammed'in müridleri, Peygamber Efendimiz'in vârisleri, Ümmet-i Muhammed'in manevi halifeleri, ulemâ-i muhakkikîn, meşâyih-i vâsılîn sâdât-ı turuk-ı aliyyemizin ruhlarına; Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtazâ'dan hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan sâdât-ı meşâyihimize, halifelerine ve mürîdan kardeşlerimizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize nakil ve rivayet eyleyen alimlerin, râvîlerin ruhlarına hediye olsun diye; eseri yazmış olan hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi Hazretleri'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu caminin banisi İskender Paşa'nın ve bu camiye tecdid, tamir ve tevsî eylemiş, yardım etmiş olanların kendilerine ve geçmişlerinin

ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeyi fethedip bize miras ve yadigâr bırakmış olan Fatih Sultan Muhammed Han (*aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufran*) Hazretleri'nin ve mübarek ordusu mensuplarının ruhlarına hediye olsun diye; sair alimlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin; İstanbul'ın medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sair sahabe-i güzîn (*rıdvanu'llâhi aleyhim ecmaîn*) hazeratının ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemek üzere şu camiye toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun, ruhları şâd olsun, kabirleri pür nur olsun, makamları âlâ, dereceleri yüksek olsun diye;

Biz yaşayan Müslümanlar da Allah-u Teâlâ Hazretleri rızasına uygun, Kur'an-ı Kerim yolunda yaşayalım, Peygamberimiz Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sarıyalım, o sünnet-i seniyye-i nebeviyyeyi ihya eyleyip her birimiz yüzlerce şehid sevabı kazanalım diye, Allah dünya ve âhiretimizi mâmur eylesin diye 1 *Fâtîha*, 3 *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım!

.....

a. Çocuk Doğumdan Sonra Ölürse...

Mukaddimedede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'lEhâdîs*'in 29. sayfasında, 13. hadis-i şeriftir.

Bu hadîs-i şerîf pek çok kaynakta rivayet

edilmiş; Tirmizî’de, Neseî’de İbn-i Mâce’de ve diğer kaynaklarda var. Câbir RA’dan ve İbn-i Abbas RA’dan rivayet edilmiş.

Doğan bir çocuk ölürse, ne olacak? Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

إِذَا اسْتَهَلَ الصَّبِيُّ، صَلَّى عَلَيْهِ، وَوَرِّثَ

(ت.ن.ه.ع.ح.ب.ك.ق.ض.عن جابر)

RE. 29/13 (*İze’stehelle’s-sabiyju, sulliye aleyhi, ve vürrise*)

“Doğumdan sonra ölen bir çocuk; doğduğu zaman ağlamak, nefes almak, kıpırdanmak gibi hayat emaresi göstermişse, bu ölen bebeğin yıkanması, isim konulması, üstüne cenaze namazı kılınması icap eder ve mirasta hakkı neyse o hak onun üzerine isabet eder. O çocuğa şer’an mirasçı kim olacaksa, mirasçısı kimse, onun üzerine miras tahakkuk eder. O çocuk mirasta hesaba katılır.”

Demek ki sağ doğduğu zaman, namazı da kılınıyor, mirasa da iştirak ediyor. Peygamber Efendimiz:

“—Eğer ölü doğmuş olsa, anne karnında ölmüş olup da doğmuş olursa, o zaman bu durum

¹ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.461, no:1497; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.517, no:1345; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.8, no:6574; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.485, no:3126; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.392, no:6032; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XI, s.382, no:32124; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.326, no:1294; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.131; Tahâvî, *Şerhü’l-Maânî*, c.I, s.509, no:2673; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.77, no:6358; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan. *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.308, no:1339.

tahakkuk etmiyor da sağ doğduğu zaman, sağlık emaresi belirlediği zaman tahakkuk ediyor.” diye böyle buyurmuş.

b. Adam Hanımıyla Birlikte Gece Namazı Kılarsa...

Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Mâce ve İbn-i Abdilberr, İbn-i Hibban, Beyhakî... birçok kaynaklarda var. Ebû Hüreyre RA’dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا اسْتَيْقَظَ الرَّجُلُ مِنَ اللَّيْلِ، وَأَيَّقَظَ أَهْلَهُ، فَقَامَا
وَصَلَّيَا رَكْعَتَيْنِ،

كُتِبَا مِنَ الذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ

(د.ن.ه.ح.ب.ك. عن أبي هريرة وأبي سعيد معاً)

RE. 30/1 (*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli, ve eykaza ehlehû, fekâmâ, ve salleyâ rek'ateyni, kütibâ mine'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât.*) Sadaka rasûlü'llah.

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.243, no:1239; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.232, no:1325; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.360, no:1112; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.413, no:1310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.501, no:4420; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.126, no:3083; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.423, no:8281; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.271, no:6675; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.48, no:4738; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VI, s.360, no:40384; Ebû Hüreyre RA’dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.784, no:21400; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.II, s.316, no:1353.

Peygamber Efendimiz gece namazından bir konu açmış oldu.

Mâlum, beş vakit namazdan ayrı, Peygamber Efendimiz'in kendisinin kıldığı ve bize tavsiye ettiği başka namazlar da var. Beş vakit namaz farz, müslüman bunları kılacak. Bunlardan ayrı kılınan, kılındığı zaman çok sevap verileceği belirtilmiş olan namazlardan birisi de gece namazıdır. Geceleyin uykuyu bölüp, kalkıp, abdest alıp namaz kılmak.

Peygamber SAS başka bir hadîs-i şerîfnde buyuruyor ki:³

رَكَعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) “Geceleyin kılınan iki rekât namaz dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha kıymetlidir.”

Yâni, “İnsan geceleyin fedakârlık yapıp uykuyu bölüp kalkar, abdest alır da iki rekât namaz kılsa; bu namazı kılmak o kimse için dünyadan da, dünyanın içindeki tüm varlıkların, zenginliklerin hepsinden de daha hayırlı olur.”

Geceleyin dualar makbuldür. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına seslenir:

“—Yok mu benden bir şey isteyen? Haydi, istesin, istediğini vereceğim!” dediği zamandır.

³ Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

“—Yâ Rabbi! Benim bir muradım var, ben istiyorum; beni affeyle, beni mağfiret eyle, benim şu muradımı hâsıl eyle, şu dileğim var, bu dileğimi bana ver...” diyen kazanır.

Onun için, gece namazı önemli bir namazdır. Evet, farz değildir ama, bu da hangi müslüman âşık-ı sâdıkmış, hangisi gayretliymiş, hangisi Cenâb-ı Hakk’ın yolunda fedakârlık yapabilecekmiş; onu gösteren işaret. Onun için geceleyin uykumuzu bölüp kalkmaya, böyle bir namaz kılmaya kendimizi zorlayıp alıştırmamız lazım.

Peygamber Efendimiz SAS kış mevsimi hakkında diyor ki:⁴

الشِّتَاءُ رَبِيعُ الْمُؤْمِنِ؛ قَصَرَ نَهَارُهُ فَصَامَهُ، وَطَالَ
لَيْلُهُ فَقَامَهُ

(العسكري في الأمثال، هب. ق. عن أبي سعيد)

RE. 215/15 (*Eş-şitâü rebîu’l-mü’min; kasura nehâruhû fesâmehû, ve tâle leylühû fekâmehû.*) (*Eş-şitâü rebîu’l-mü’min*) “Kış mevsimi mü’minin baharıdır. (*Kasura nehâruhû fesâmehû*) Gündüzleri kısadır, rahatça oruç

⁴ Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.III, s.416, no:3940; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.297, no:8239; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.375, no:3672; Ebû Saîd elHudrî RA’dan.

Kısmen: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.75, no:11734; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.324, no:1061; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VIII, s.325; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.115, no:141; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XII, s.576, no:35209; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.519, no:1533; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIII, s.432, no:13464.

tutar; (ve t le leyl h  fek meh ) geceleri de uzundur, kalkar ibadet eder.” diyor.

“–Kış mevsimi ne kadar güzel bir mevsimdir...”

“–Allah Allah! Soğuk var, öksürük, hastalık var, kar var... K ř mevsimi niye güzel?”

“–Kış, ne kadar güzel bir mevsimdir. Geceleri uzundur, insan kalkar, namaz kılar; gündüzleri kısadır, oruç tuttuğu zaman çok zorlanmaz. Kolayca oruç tutar, çok oruç tutar, çok sevap kazanır. řu k ş mevsimi ne güzel mevsimdir.”

Peygamber Efendimiz’in mevsimlere bile bakış tarzı ahiret sevabı noktasından. Yoksa zamane insanı:

“–Keyfimiz kaçıyor, plaja gidemiyoruz. Meyveler az, sebzeler donuyor, portakalların suyu kaçıyor. Bu mevsim çabucak gitse de o güzel bahar gelse; bülbüller  tse, g ller açsa, yaz gelse karpuzları,  z mleri yesek...” filan der.

Zamane insanı, ehl-i dünya, midesine göre düřünüyor ama Peygamber SAS hazretleri ahirete göre düřünüyor:

“–Kış ne güzel mevsimdir; geceleri uzundur kolay kalkılır...”

Yazın gece namazına kalkmak zordur. Zaten gece geç, sabah erken oluyor. Ama kışın kolaydır, alışabiliriz, kalkılabilir. Hele insan erken yattı mı, gece bitmiyor ki! Yatsı namazını kıl, yatsıdan sonra pek oyalanma, yat!

“–Allah Allah! Gece bitmiyor. Gece meęer ne kadar uzunmuř. 8 Sübhanallah. Sabah

gelmiyor...”

Kış ne güzel bir mevsim ki gecesini ihyâ etme, sevap kazanma imkânı var.

Muhterem kardeşlerim!

Bunu deneyin. Çünkü mânevî pazar geceleyin kurulur.

Çarşamba pazarı çarşamba günü kurulur, semtin pazarı 9’da açılır, saat 5-6’ya kadar devam eder... Mâneviyat pazarı da geceleyin kurulur. Gece yarısı, gecenin sülüsânı geçti mi o zaman göğün kapıları açılır, yerlere rahmetler saçılır. Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına seslenir; uyuyanlar duymaz, uyanıklar istifade eder, ibadet edenler kazanır, mânevî dereceler kazanır, ahirette yüzü güler.

Bu dünyanın menfaate, paraya pula, maddiyata dayalı

hesapları başkadır; İslâm’ın hesabı başkadır. Mesela İslâm’da en yüksek derece Allah yolunda cihad edip şehid olmaktır. Adamın canı gidiyor, en yüksek mertebe o oluyor.

Neden? Mühim olan âhirettir, dünya hayatı önemli değildir de onun için!

Ama bu zamanın insanlarına, dünya ehline, Amerikalılar’a, Ruslar’a, İngilizler’e, Fransızlar’a, Almanlar’a sorsan bir nefes daha fazla yaşamak için yapmadıkları şey kalmaz. Var güçleriyle tam yaşamak, hayattan kâim almak, uzun yaşamak isterler:

وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ

سَنَةٍ

(البقرة: ٩٦)

(*Ve mine'llezîne eşrekû yeveddü ehadühüm lev yuammeru elfe seneh*) [Müşriklerden her biri de arzu eder ki, bin sene yaşasın.] (Bakara, 2/96) buyruluyor.

“—Keşke bin yıl yaşasak” diye onun gayreti içindedirler.

Dünya ehli, mâneviyatsız insanın zihniyeti ölüme, para vermeye, hayra, fedakârlığa yanaşmaz.

Bu da Peygamber Efendimiz'in yolunda yürüyenlerin zihniyeti. Biz Allah yolunda canımızı, malımızı veririz. Kardeşimizle bölüşürüz, din kardeşimize yardım elini uzatırız, imdadına yetişiriz... Bizim işimiz fedakârlık üzerine kurulmuştur.

Onların işi nalıncı keseri gibi kendisine menfaat celb etme üzerine kurulmuştur. Dünyayı sömürmüşlerdir, soyup soğana çevirmişlerdir. Birçok insanı sırf para kazanayım diye birbirlerine çatıştırırlar. “O devletle bu devlet arasında bir savaş çıkartalım da bizim fabrikalar çalışsın, silahlar satılsın. Yoksa ne yapacağız? Aç kalacağız, Havai'de keyif süremeyiz, Bermuda'da kumar oynayamayız, plajda yüzemeyiz...” diye ödleri patlar.

Harp çıkartırlar. İki milleti birbirine kırdırırlar;

“Oh, paralar bize çok çok geliyor. Şu kadar tank, bu kadar füze sattık, bu kadar para kazandık...” diye sevinirler. Öbür taraftaki insanlar ölürse ölsün!

Ama müslüman öyle yapmaz. Müslüman bütün insanlara, hatta bütün hayvanlara faydalı olmaya çalışır. Tasavvufta, bu mânevî terbiye içinde yetişmek olgunlaşmak için senelerce insanların dışındaki öteki mahlûkata da şefkat gösterip onları da tedavi etmek, yardım etmek, beslemek vs. suretinde hayrı dokunma çalışmaları yaptırılmıştır. Onun için bizim dinimiz başkadır. Müslüman çok daha güzeldir. Mukayese edilmeyecek kadar güzeldir.

Bir müslüman bütün geceyi horul horul uyumaz. Müslümanın genel yaşayış tarzı içinde, gece erken yatmak prensibi vardır. Sahâbe-i kirâm yatsı namazından sonra lafı uzatıp pek konuşmazlardı. Ayakkabısını alan camiden hemen çıkar; başı önünde, kimseyle uzun boylu konuşmadan bir an önce evine giderdi.

Neden? Gecenin mânevî pazarına hazır olacak. Mânevî pazara hazır olmak için eve gidecek, yatacak. Bilir ki yatsıdan sonraki sohbet uzar gider, ondan sonra gece namazına kalkamaz; sabah namazına camiye gelemez, hatta sabah namazını evinde bile vaktinde kılamaz!

“—Şu televizyon filmi bitsin. Dur bakalım şunu da seyredelim. Hadi gel biraz sohbet edelim, hadi gel biraz oyun eğlence...” filan derken...

Gecenin değerlendirilişi, mü'minle mü'min olmayan insan arasında çok farklıdır. Mü'min

olmayan, imanı zayıf olan insan geceleyin sahur vaktine kadar uyumaz. Çünkü balo vardır, eğlence, dans, diskotek, toplantı vardır. Ondan sonra da kumar vardır. Kumar masasında da sigara dumanları arasında gözleri acıyarak kumarı oynarlar. Yüten yüter, yütülen yütülür, paralar toplanılır, gelir gider vs... İçkiler içilmiştir. Sabahleyin leş gibi yatarlar. Bütün gece uyanık durdukları için, herkes işe gittiği sırada onlar baygın haldedir. Bu kâfirin ya da kâfire benzeyen zavallı gafillerin yaşayış tarzı!

“—Müslümanın yaşayış tarzı nasıl olacak?”

Eve çabuk gelecek, akşam namazında evde olacak. Ekseriyetle oruçlu olurlar. Evin ailenin prensibi akşamleyin herkesin evde olması. Delikanlı da, baba da, ötekisi de gelecek. Akşam namazından sonra sofrada aile toplanacak. Yatsıyı kılacaklar. Yatsıdan sonra oyalanmayıp yatacaklar. Teheccüd namazına kalkacaklar, teheccüd namazından sonra camiye cemaate gelecekler. Çünkü yatsı namazıyla sabah namazını cemaatle kılmayı başaran bir insanın bütün günü ibadetle geçmiş gibi sevaplı olur. Sevabı o kadar çok olur. Onun için sabah namazını, yatsı namazını kaçırmamak lazım.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:⁵

⁵ İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.130, no:292; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.

İmam Şâfiî, *Müsnedü's-Şâfiî*, c.I, s.52, no:214; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.59, no:4732; Abdurrahman ibn-i Harmele Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.296, no:844; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.I, s.54, no:62 ve c.XI, s.161, no:10475.

آيَةُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْمُنَافِقِينَ، شُهُودُ الْعِشَاءِ وَالصُّبْحِ،

لَا يَسْتَطِيعُونَهُمَا

(ض. هب. عن سعيد بين المسيب)

RE. 5/6 (Âyetün beynenâ ve beyne'l-münâfikîn, şühûdü'l-işâi ve's-subh) “Bizimle münafıkların arasını ayırıcı bir alâmet, yatsı ve sabah vakti cemaatte hazır bulunmaktır. (Lâ yestatîühümâ) Münafıklar bu yatsı ve sabah namazlarına gelmeye güç yetiremezler, gelemezler!” buyuruyor.

“—Yatsı namazına, sabah namazına münâfıklar gelemez, gelmeye güç yetiremezler!” diyor.

Neden?

Ya yorgundur, ya yemekten sonra rehavet çökmüştür, ya da yataktadır da sabah namazına kalkmak zor gelmiştir.

Müslüman öyle olmayacak. Müslümanın yaşam tarzı böyle!

Adam evli ise ne yapacak?

Karı koca birbirine yardım edecek. Hanım kalkmışsa beyi kaldıracak.

“—Kalkmadığı zaman yüzüne su bile serpsin!” diye hadîs-i şerîfte tavsiye var. Birkaç damla su...

“—Ya, yapma kalkıyorum...” filan der, kalkar.

Eğer adam kalkmışsa tatlılıkla, güzel sözle hanımını kaldıracak. Kalkmazsa biraz su serpebilir. Kova boşalt, demiyoruz. Peygamber

Efendimiz hadîs-i şerîfte su serpmekten bahsetmiş.

Tatlılıkla tabii, ibadete zorla, döverek söverek de kaldırılmaz. Yumuşaklıkla çağrılır.

Birçok muteber hadis kitabında yer alan bu hadîs-i şerîfe gelelim:⁶

إِذَا اسْتَيْقَظَ الرَّجُلُ مِنَ اللَّيْلِ، وَأَيَّقَظَ أَهْلَهُ، فَقَامَا
وَصَلَّيَا رَكَعَتَيْنِ،

كُتِبَا مِنَ الذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ

(د.ن.ه.حب.ك. عن أبي هريرة وأبي سعيد معاً)

RE. 30/1 (*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli, ve eykaza ehlehû, fekâmâ, ve salleyâ rek'ateyni, kütibâ mine'z-zâkirîna'llàhe kesîran ve'z-zâkirât.*)

(*İze'steykaza'r-racülü mine'l-leyli*) “Gecenin bir bölümünde adam uyanırsa, (ve *eykaza ehlehû*) ailesini de uyandırırrsa...”

Ehil; hanımı mânasına da, ailesi efradı, ailesindeki öteki şahıslar mânasına da gelir.

⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.243, no:1239; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.232, no:1325; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.360, no:1112; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.413, no:1310; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.501, no:4420; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.126, no:3083; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.423, no:8281; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.271, no:6675; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.48, no:4738; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VI, s.360, no:40384; Ebû Hüreyre RA'dan ve Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.784, no:21400; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.316, no:1353.

Delikanlı oğlunu da, hanım kızını da kaldırır. Bu benim ehl-i beytim, ailemin mensupları, demek.

Ehli, hanımı mânasına da gelir. Burada daha çok hanımı mânası anlaşılıyor.

(*Fekâmâ*) “İkisi de yataktan kalkarlarsa...” Şeytana aldanmadılar, Şeytanı da nefsi de yendiler. Nefis uyumak istiyor ama kalktılar. (*Ve salleyâ rek’ateyni*) “İki rekât namaz kıldılar. (*Kütibâ mine’z-zâkirîna’llâhe kesîran ve’z-zâkirât*) Allah’ı çok zikreden kadınlar ve çok zikreden erkekler zümresine yazılırlar, kaydolunurlar, kayıtları o mübarek deftere geçer.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri, (*Inne’l-müslimîne ve’l-müslimât...*) diye başlayan bir ayet-i kerîmesinde hangi kullarını çok sevdiğini, hangi kullarına çok büyük mükâfatlar vereceğini bildiriyor. En sonunda da kimlerin Allah’ın sevdiği insanlar olduğunu sıralıyor:

وَالَّذَا كَرِيْنَ اللّٰهَ كَثِيْرًا وَالَّذَا كَرَاتِ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ
مَغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا

(الأحزاب:٢٥)

(*Ve’z-zâkirîna’llâhe kesîran ve’z-zâkirât*) “Allah’ı çok zikreden o erkekler ve Allah’ı çok zikreden o hanımlar var ya; (*eadda’llâhu lehüm mağfireten ve ecran azîmâ*) işte Allah, onlar için bir mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır.” (Ahzâb, 33/35)

Yâni, “Allah bu sayılan zümrelere mağfiretini nasip edecek, affedecek. Mağfiret eyleyecek ve ecr-i azîm ikram edecek. Büyük sevaplar bahşedecek.” diye ayet-i kerîme bildiriyor.

Bu hadis-i şerifte de, “İnsan geceleyin kalkıp da iki rekât namaz bile kılsa, Allah’ı çok zikredenler zümresine yazılır.” diyor.

Dikkat edilirse, aslında iki rekât çok değildir. Ama geceleyin kalkmak; uykuyu, nefsi yenmek, şeytanı alt etmek önemli bir iş. Kalkıp abdest alıp, sonra iki rekât namaz bile kılmış olsalar, o Allah’ı çok zikreden erkekler, çok zikreden kadınlar sınıfına dâhil olurlar. O grup içinde o mükâfatlara nâil olurlar, diye bildiriliyor.

Demek ki, burada ailemizi de kendimiz gibi dindar, ibadetkâr yetiştirmeye işaret de var.

“—Kendim kalktım, hanım uyusun...” veya “Bey uyusun...” Olmaz!

“—Ben bu sevabı alıyorum, o da alsın.” diye acımak lazım. Ona da:

“—Uyuma, hadi bakalım. Kalk beraber kılalım.” diye seslenmek lazım.

Peygamber Efendimiz’in aile içinde latifeciliği vardır. Peygamber Efendimiz ailevî yaşayışı içinde tatlı, yumuşak ve latifeci bir ev reisiydi. Sert, kaşları çatık, sert kanun koyucu, “Böyle olacak!” tarzında değildi.

Hadisleri okudukça Mehmed Zâhid Kotku Hocamız’ın Rh.A hallerine bakıyorum, hatırlıyorum, gözümün önüne geliyor, Allah şefaathine erdirdin... Okudukça hep Peygamber Efen-

dimiz'in hallerini hal edinmiş olduğunu anlıyorum.

Şemâil-i Şerîfe'de, "Peygamber Efendimiz'in âdet-i seniyyesi nasıldı? Ahlâk-ı hamîdesi nasıldı?" diye okuyoruz. Meselâ Peygamber Efendimiz, minbere çıktığı zaman çok celalli konuşmuş. Bir ordunun başkomutanı "Düşman geliyor!" der gibi bir edayla konuşmuş. Hakikaten de Mehmed Zâhid Kotku Hocamız minbere çıktı mı, başımızı kaldırıp yüzüne bakmaya korkardık, öyle celallenirdi. Aşağıda gül gibi yumuşak, yukarda demir gibi, çelik gibi sert...

Neden? Peygamber Efendimiz öyle yaparmış da ondan!

Evde latifeciydi. Rahmetli valide hanıma latife yapardı. Valide hanım da sabahtan akşama misafirleri ağırlayarak, Hocaefendi'ye hizmet ederek yoruluyordu. Fedakârca, kendisini feda edercesine hizmet ederdi. O da tatlı sözlerle onun gönlünü hoş ederdi. Çok latif halleri ile bize örnek olurlardı.

Tabi insan eşini kaldırırken bu latifliği hatırında tutacak, işi kavgaya dökmeyecek; yumuşak, tatlı ve muhabbetli olmasına dikkat edecek.

Bundan sonra saatlerimizi kurarız, inşallah gece namazlarını biz de kaçırmayız. Allah bizi de kendisini çok zikreden sevgili kulları zümresine dâhil eylesin...

Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız, şerhinde aşağıya bir not düşmüş, diyor ki:

“—Bu hadisleri şerh eden alimler ve başka alimler buyurmuşlardır ki Kur’an okumak da, şer’î ilimle meşgul olmak da zikirdir.”

Demek ki Kur’an’a çalışırsanız Allah’ı zikretmiş oluyorsunuz. İlm-i şer’iyyi; şeriatin fıkından, hadisinden, tefsirinden, itikadından vs. okuduğu ilimler de zikir cümlesinden sayılıyor, o hesaba dâhil oluyor.

Kardeşlerimize Bunu da hatırlatalım ki, ilme gayret etsinler, Kur’an’ı öğrenmeye gayret etsinler. Kur’an’ı, ilmi, dinî ilimleri öğrenmeye hevesli olsunlar diye bunu da söylüyoruz.

Bizim eski arkadaşlarımızdan bakanlık yapmış bir şahsın ayağında bir hastalık olmuş; ayağı şiş, tehlikeli... Damarları iltihaplanmış filan. Ciddi bir hastalık; hem ağrı veriyor hem de sonra ayağı tehlikeye düşürebilir. Kangren olabilir, kesilme durumu olabilir, büyük zararlar açabilir.

Seyahatler dolayısıyla Londra’ya gitmişler. Londra’da bizim yine bir genel müdür arkadaşımız da yanında, bakan da orada... Bunlar namazlı niyazlı insanlar. Bu hastalığı iyi bilen, bunu iyi tedavi eden meşhur bir İngiliz doktora gitmişler, göstermişler. İngiliz Profesör muayene etmiş, demiş ki:

“—Beyefendi, geceleyin akşamdan sabaha bütün bir uyku uyumayacaksın. Uykunu arada böleceksin. 7-8 saat uyumak yok, arada kalkacaksın; uykuyu böleceksin. Sonra elini, ayağını, yüzünü soğuk suyla masaj yapacaksın. —Bunu İngiliz söylüyor— Biraz da hareket yapacaksın; eğileceksin, kalkacaksın...”

Bizim genel müdür dostumuz diyor ki:

“—Adam müslüman değil ki! Ne yapsın, böyle anlatıyor. Kısaca ‘Teheccüd namazı kılacaksın.’ dese aynı şey.”

Hem uykuyu bölmek var, hem suyla masaj var, hem hareket var, eğilme kalkma var hem de sevap var. Ötekisi sadece bir külfet, bizim dinimizin emri sadece külfet değil, aynı zamanda sevap ve nimet!

Muhterem kardeşlerim!

Onun için, bu bir güzel misal olduğundan tekrar da olsa söylüyorum. Bizim dinimizin emirlerinin hepsi bu mahiyettedir. Doktor tavsiyesi, sonunda bizim dinimizin emrine gelir; iktisadî tavsiye, siyasî tavsiye, ahlâkî tavsiye sonunda buraya gelir...

Amerikalılar Amerikan terbiyesine sahip. Çocuklar blue-jean pantolon giyerler, bacaklarını masaya çapraz dayarlar, babalarının yanında sigara içerler, içki içerler...

“—Amerikan terbiyesi çocuklara ne güzel hürriyet veriyor. Kimse kimseyi ezmiyor, herkes yaşıyor...” filan diyorlardı ama Amerikan devlet başkanı söylemiş, ben okumadım da bir arkadaştan duydum. Şimdi diyorlar ki:

“—Bizim çocuklarımız adam olmuyor, sorumluluk altına girmiyor, hizmet almıyor, akılları fikirleri zevkte, eğlencede, kötü yolda; %3 doğru düzgün adam çıkıyor!” demiş.

Amerikan terbiyesinin, nasıl fiyaskoyla neticelendiğini gördün mü?!..

Ama İslâm ahlâkıyla yetişmiş olan aile efradı, çocukların hepsi hayırlı evlat, faydalı insan oluyor. Hepsi sorumluluk duygusuna sahip, başkalarına hayrı hasenâtı dokunan iyi insan oluyor.

Onun için ekonomik meselelerde, ahlâkî, terbiyevî, sıhhî meselelerde de hepsinde İslâm'ın emirleri kurtarıcıdır. Ya onu tatbik edersin, ya da tatbik etmediğin zaman Amerikan terbiyesi gibi, komünizm gibi fiyaskoyla neticelenir. Veyahut sıhhî bakımdan berbat olur; ciğerler parçalanır, karaciğerler içkiden siroz olur, afyondan, esrarkeşlikten vs. nesilleri helâk olur veya diğer terbiyesizlikten frengi hastalığı, AIDS hastalığı yayılır, böyle cezalar zuhur eder.

Onun için her türlü derdin devası İslâm'dadır!

Neden? Kısacası şu sebepten:

Kâinatı Allah-u Teâlâ Hazretleri yaratmıştır. Kulları Allah-u Teâlâ Hazretleri yaratmıştır. Onlara neyin yarayacağını, neyin yaramayacağını en iyi o bilir. Onun tavsiyesi; bu hayatı en güzel sürmek için en doğru yolu göstermesi demektir. Onun için mü'min;

Allah yolunda, Kur'ân-ı Kerîm yolunda, Peygamber Efendimiz'in sünneti seniyyesi yolunda yürüyecek ki her bakımdan sağlam olsun. Bedenen sağlam olsun, ruhen, ahlâken sağlam, toplum olarak sağlam olsun, mutlu olsun, aile bakımından, her bakımdan sağlam olsun, bahtiyar olsun. Dünyası, ahireti mâmur olsun. Bunun için çare ne? Her bakımdan İslâm'a tâbi olmak. Bu güzel sonucu herkes kabul eder.

c. Su Kabına Sokmadan Önce Elini Yıkamak

Bu da pek çok hadîs-i şerîf kaynak kitaplarında sahih, hasen hadis diye bildirilmiştir. Abdest almakla ilgili bu hadîs-i şerîf Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ، فَلَا يُدْخِلُ يَدَهُ فِي
الْإِنَاءِ حَتَّى

يَغْسِلَهَا ثَلَاثًا، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ
(مالك، والشافعي حم. ق. عن أبي هريرة)

RE.30/2 (*İze'steykaza ehadüküm min nevmihî, felâ yudhilu yedehû fi'l-inâi, hattâ yağsilehâ selâsen; feinne ehadeküm lâ yedri, eyne bâtet*

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.44, no:24; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.145, no:95; Neseî, *Sünen*, c.I, s.279, no:161; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.476, no:387; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.253, no:7432; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.46, no:209; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.63, no:9130; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.50, no:4; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.97, no:153; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.22, no:64; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.III, s.344, no:1061; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.75, no:146; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.221, no:730; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.372, no:7637; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.119, no:1908; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.400, no:1004; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.327, no:1298; Heysemî, *Mecmaü'zZevâid*, c.I, s.512, no:1110; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.194; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.300, no:6084; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.295, no:26073; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.314, no:1351.

yeduhû.) Biz Şimdi nasıl abdest alıyoruz? El-hamdü lillâh evimizde musluklar var, Őaldır Őaldır sular akıyor. Oradan alıyoruz. Kimisinin durumu müsaitse bir de ısıtıcı koyuyor; hava soğuk bile olsa, musluğu açtığı zaman sıcacık su geliyor. Oh ılık ılık, sıcacık suyla abdestini alıyor, camiye geliyor.

Arabistan'da böyle miydi? Peygamber Efendimiz'in zamanında insanlar bu kadar rahat mıydı?

Nerede?.. Su kuyudan çekilecek...

İpleri çekmekten elleri ŐiŐerdi. Hz. Ali Efendimiz'le Fatımâtü'zZehrâ Validemiz RA, Peygamber Efendimiz'e gelmişler de ellerini göstermişler:

“—Mübarek babamız, elimize bak! Kuyudan su çekmekten, el değirmeninin kolunu tutup çevirmekten ellerimiz kabarcık oldu, yara oldu...” diye ellerini göstermişler.

Su çekmek kolay değildi.

Bizim ev halkına:

“—Bizim köye gidelim!” diyorum. Diyorlar ki:

“—Orada ne yapacaksın, su yok!”

Halbuki bahçede su var ama evin içinde olmayınca su yok sayılıyor. Eskiden herkesin bahçesinde su olsa, herkes bayram ederdi. Bir kuyusu olsa bayram ederdi.

Su yok.

“—Musluk var mı?” Musluk da yok.

“–Pekiyi, ne olacak?”

Ya kaptan dökecek, ya kepçeyle vs. alacak veya elini kaba daldıracak.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“–Sizden biriniz uykusundan uyandığı zaman, elini su kabının içine daldırmasın.”

Gece namazı, sabah namazı için veya bir başka zaman uykusundan uyandı. Uyku, gaflet halidir, insan ne yaptığını bilmez. (*Hattâ yağsilehâ selâsen*) “Uykudan uyandığı zaman, üç defa elini yıkamadan elini su kabına daldırmasın.”

Elini kaba daldırmayacak, üç defa eline suyu dökecek, üç defa yıkayacak. Eli üç defa yıkadığı zaman temiz olacak. Sonra o temiz elini kaba daldırıp abdesti alabilir. Suyu ağzına, burnuna elini kepçe gibi kullanarak alabilir. Musluk yok, akma ihtimali yok. İlk başta bir elini üç defa yıkamakta zorluk çekecek, sonra eli temiz olduğu için artık kaba daldırıp o kaptan abdesti alabilir.

Efendimiz, “Üç defa yıkamadan almasın!” diye buyurmuş. Sonra sebebini izah etmiş: (*Feinne ehadeküm lâ yedri eyne bâtet yedehû*) “Sizler uyku uyuduğu zaman, elinin nerede gecelediğini bilmez ki...”

Ağzına mı soktu, burnuna mı soktu, toprağa mı bulaştı, temiz yerde mi kirlî yerde mi, aşağıda mı yukarıda mı bilmez. Onun için elini üç defa yıkasın. Abdest alacaksa da elini yıkanmamış olarak kaba sokmasın, diye bir tavsiye!

Bazen siz de bu duruma düşebilirsiniz.

“—Biz Yirminci Yüzyıl’dayız, medeniyet artık yayıldı, musluk var, çeşme var...” dersiniz ama pattadak dağ başında kalırsınız; otobüs bir yerde durur, araba bir yerde bozulur; böyle gerekebilir.

Bunlar hayatın cilveleridir. Hiç ummadığın yerde birtakım şeylerle karşılaşabilirsin. Onun için, sen de bir kabın içinden dökülmesi mümkün olmayan bir yerden su kullanma durumun olursa, elini ilk önce zorlanarak temizleyeceksin. Elini üç defa yıkadıktan sonra elini sokarsan o kabın içindeki suya, varile, kovaya, başka bir şeye zarar etmez. Üç defa yıkandıktan sonra onu pisletmez, pis su saydırtmaz.

d. Uykudan Uyanınca Edilecek Dua

Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَّ
عَلَيَّ رُوحِي، وَعَافَانِي

فِي جَسَدِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ

(ابن السنن عن أبي هريرة)

RE. 30/3 (*İze’steykaza ehadüküm fe’l-yekül: El-hamdü li’llâhi’llezî redde aleyye rûhî, ve*

⁸ İbnü’s-Sinnî, *Amelü’l-Yevm ve’l-Leyleh*, c.I, s.13, no:9; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.789, no:21418; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.311, no:1344.

âfânî fî cesedi, ve ezine lî bizikrihî.)

(İze'steykaza ehadüküm fe'l-yekül) “Sizden biriniz gece veya sabah uykudan uyandığı zaman şöyle desin:

(El-hamdü li'llâhi'llezî redde aleyye rûhî)
“Benim ruhumu bana geri bahşeden Allah’a hamd olsun.” Çünkü ruhu öbür âlemlere, rüya âlemine gitti, akli başından gitti; uyandığı zaman geldi.

“—Benim ruhumu tekrar bana iade eden Allah’a hamd olsun.”

Uykundayken hiçbir şeyden haberi yok; yangın olur, böcek gelir, akrep gelir, bir şey görmez anlamaz...Ama uyandığı zaman tekrar ruhu yerine oturmuş, akli başına gelmiş oluyor. Bu da bir nimet!

Çünkü Allah ya ruhunu, aklını iade etmezse, ya uykusundan hiç uyanamazsa, devamlı bitkisel hayat...Veya ölürse, akıl başına gelmezse... Aklının başına gelmesi, tekrar normal hayatî faaliyetli İnsan nimeti görmeli. O nimete şükretmeli:

(El-hamdü li'llâhi'llezî redde aleyye rûhî)
“Ruhumu bana geri veren, iade eden Allah’a hamd olsun! *(Ve âfânî fî cesedî)* Ve vücudumu da afiyetli kılan Allah’a hamd olsun...”

Çünkü uyudum; hasta değilim, felçli değilim, aklım kaymış- kaçmış durumda değilim... Ruhumu iade etti; vücudumu da bedenimi de afiyetli olarak kaldırmış olan Allah’a hamd olsun.

(*Ve ezine lâ bi-zikrihî*) “Kendisine zikretme için bana izin vermiş olan Allah’a hamd olsun...”

“Benim ruhunu bana tekrar geri iade eden, vücudumu afiyetli kılan ve kendisini zikretmeye bana müsaade buyuran o Allah’a hamd ü senâ olsun.” diye kalkacak, uykudan kalktığı zaman.

Tabii ibadet için kalkış oluyor. Demek ki gece namazına kalkış zamanında böyle okunacak. Sabaha da kalkmış olsa gene sabah namazı da zikirdir. O zikri için müsaade olmuş olur.

Muhterem kardeşlerim!

Her zaman söylüyordum, işte delil karşımıza çıktı. Diyordum ki:

“—Sabahleyin camiye gidemediysen, akşamdan işlediğin bir cezadandır.” diyordum.

Sabah namazı gelemedin. Neden?

“—Akşam ne sohbet ettin sen, gıybet mi, dedikodu mu yaptın, abdestsiz mi yattın... Ne oldu? Gece senin bir kusurun var ki sabah namazına gelemedin!” diyordum.

Bu duada Peygamber Efendimiz’in sözünde delil var. Ne diyor?

“—O Allah’a hamd olsun ki zikrine bana müsaade etti. Bana zikrini yapmama izin veren Allah’a hamd olsun...” diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Demek ki zikir de izinle oluyor, ibadet de izinle oluyor. Allah dilemezse adam müslüman olamaz, ibadet edemez, namaz kılamaz, hayır yapamaz. Hepsine müsaade Allah’tan çıkıyor,

Allah izin veriyor.

“—Niye birisine müsaade çıkıyor da ötekisine çıkmıyor?”

Mânevî birtakım kanunları bize gösteren bazı hadîs-i şerifler var. Maddî kanunlar var, fizik kanunları var, bir de mâneviyatın kanunları var.

“—Sen bir günah işledin mi, bir suç işledin mi, bir edepsizlik yaptın mı, Allah’ın tevfîki refîk olmuyor. Allah hidayetini, tevfîkini çektin mi, kendi başına kalıyorsun. O zaman hayır yapmaya muvaffak olamıyorsun. Kabahat, kusur gene sende!”

Demek ki zikir bir şerefmiş, Allah herkese vermiyor; camiye gelebilmek çok büyük bir şerefmiş, Allah herkese vermiyor. Sevaplı bir iş yapmak çok kazançlı bir şey, bu kazancı Allah herkese nasip etmiyor. Kâfirler ağlasın! Ağlasınlar, saçlarını başlarını yolsunlar ki Allah onlara bunları nasip etmiyor! Sevgili kullarına nasip ediyor, sevmediği kullarına nasip etmiyor.

Adam “Camiye gelmiyorum.” diye böbürlenmesin, ağlasın!

Neden?

Huzûr-u Rabbi’l-İzzet’e kabul müsaadesi çıkmıyor da ondan! Allah’ın huzuruna girmeye izin verilmiyor, kapıdan kovulmuş. “Niye benim halim böyle!” diye saçını başını yolsun, başını duvardan duvara vursun! Namaz kılamayan bir insanın böyle olması, ibadet yapamayan bir insanın çok ağlaması lazım:

“—Nedir benim bu halim ki Allah bunu bana

nasib etmiyor?” demesi lazım.

Ortada bir nasipsizlik var! Çare ne?

Çare de gene Allah’tan, başka bir yerden değil!
Eczaneden alınacak bir ilaç yok. Çare gene Allah’tan!

Ne yapacak?

Çare tevbe etmek, pişman olmak, gözyaşı dökmek:

“—Affet yâ Rabbi! Ben pişman oldum. Bilerek yaptığıma da bilmeyerek yaptığıma da pişmanım, beni bağışla yâ Rabbi!” demekten başka çare yok.

Ama Allah daha çok sevsin diye insan önce bir hayır yapar; bir sadaka verir, fukarâya vs. bir hayır hasenât yapar. Sonra belki bir nursuzluk, gusülsüzlük, belki bir şey vardır diye “Yâ Rabbi! Benim bilmediğim kirlerim paslarım, günahlarım varsa aksın...” diye güzelce bir gusül abdesti, boy abdesti alır. Sonra bir fukarâya vs. hayır hasenât, sadaka verir. Sonra da seccadesini yayar, namaz kılar, elini açar, Allah’a hamd ü senâ eder.

Fatiha bize bir edep öğretiyor. Doğrudan doğruya (*İhdina’ssırâta’l-müstakîm*) “Yâ Rabbi! Bizi doğru yola çek, doğru yola götür.” diye başlamıyoruz. Bize edep öğretiyor. (*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn*) “Hamd olsun alemlerin Rabbine, Allah’a!” diye başlıyoruz. “O Rahman’dır, Rahim’dir.” diye düşünüyoruz, onu güzel sıfatlarıyla övüyoruz; sonra istiyoruz.

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni övsün,

senâ eylesin. Hamd eylesin, nimetlerini itiraf eylesin:

“—Yâ Rabbi! Sen bana çok nimetler ihsan ettin, ben sana layık kulluk edemedim. Kabahatliyim, bütün suçlar benim. Kabul ediyorum, hatamı anlamış bulunuyorum. Affet yâ Rabbi, çok pişman oldum, bundan sonra bir daha yapmayacağım, iyi kulun olacağım yâ Rabbi!..” diye, cân u gönülden söz versin. O zaman hatası kalkar.

Haram lokma yerken nasib olmaz. Hatta ben size kesin olarak şunu söylüyorum, muhterem kardeşlerim: Helâl lokma yiyen bir insan, haram iş yaptı mı o zaman ayağı kaymaya başlar. Akşam gıybet ediyorsun, gıybet haram; sabah ayağın kayar. Lokman helaldi, ama sözün haramdı!

Lokmanın haramı haram da, sözün haramı haram değil mi? O da haram!

Hem sözünü doğru söz söyleyeceksin, hem gözünü gûnahtan koruyacaksın, hem kalbini yanlış kanaatten, fikirden koruyacaksın. Kalbi fâsid, kalbi yanlış düşüncede, yanlış fikirde; o zaman da ayağı kayar. Edepsizce bir düşünceye kapılır, kafasına şeytan bir fikir sokar, kâfirle konuştuğu zaman kâfir ona ters bir söz söyler,

“—Doğru olabilir mi acaba?” diye küfrün bir pisliğinden yine bulaştırır.

Sonra kalbi bozuksa, lisanı bozuksa, lokması bozuksa doğru bir insanın ayağı bir haramdan dolayı kayar.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için haram lokmayı keseceğiz, haramları bırakacağız; sonra yalvaracağız. Yalvardın mı affetmek yine Allah'ın şânından:

“—Ümit kesmeyin tevbe edin, ben sizin tevbenizi kabul ederim, teveccüh ederim. İsteyin, istediğinizi veririm!” diye Kur’ân-ı Kerîm’de kendisi vaad ediyor.

Vaadi haktır, vaadinden hulfü, dönmesi yoktur. Allah'ın vaadi vaaddir, mutlaka yapacak. Onun için zikir de, namaz-niyaz da Allah'ın izniyle olduğundan, bu işleri yapamayanlarda bir sakatlık, bir kusur var ki, Allah ceza olarak ibadetini yaptırtmıyor.

O zaman, yapabilen insanlar da şükretsiner, “El-hamdü lillâh, çok şükür yâ Rabbi!” desinler ki, Allah bu nimeti onlara nasib etmiş.

Yâ Rabbi! Çok şükür ki bizi camide topladın. Kahvehane, bar pavyon, tiyatro, sinema değil; elhamdülillah bizi camide topladın, abdesti aldirttin, namazı kıldirttin, Peygamber Efendimiz'in hadislerini dinlettiriyorsun...

“—Yâ Rabbi! Sen bu hadislerdeki müjdeleri bize vermek istemesen bunları dinlettirir miydin?” demek lazım. “Dinlettiriyorsun; demek ki bizim o mükâfatlara ermimizi istiyorsun. Yâ Rabbi! Çok şükür sana.” dememiz lazım. İşin aslı bu!

Ötekisine dinlettirmiyor da niçin sana dinlettiriyor? Demek ki bu da bir nimet, o nimeti sana nasib etmiş!

Pazar günü gezmemişsin, başka yere git-

memişsin; ayağın seni buraya getirmiş. Burada Allah'ın bu mükâfatlı müjdelerini duyuyorsun. “Gece kalkayım...” diye kafana yerleştiriyorsun. Kalkınca, Allah'a hamd edeyim diye hafızana yer ediyor.

Allah sana öğretiyor! Peygamber Efendimiz 1400 yıl önce yaşamış ama Allah öğretiyor; “Kulum, gece namazına kalk!” diye davet geliyor. Kalktığın zaman da böyle ol, abdestini de şöyle al...

Her şeyi öğretiyor daha ne istiyorsun?..

El-hamdü lillah daha ne isteriz!?

Ne isteriz? Duyduğumuzu yapmak, ilmimizle âmil olmak isteriz.

Duymak yetmiyor; insan duyduğunu uygularsa...
“—Duydum, sevapları kazandım.”

“—Dur! Daha olmadı, daha kazanmadın. Gece kalkarsan sevabı kazanacaksın. Bu işleri yaparsan sevabı kazanacaksın!”

Yapmazsan?

الْعِلْمُ بِلَا عَمَلٍ وَبَالٌ .

(El-ilmü bilâ amelin vebâlün) “Amelsiz ilim ahirette vebaldir.” Uygulaması olmayan kuru bilgi, insana yüküdür, vebaldir, sorumluluktur! Ahirette onun hesabı olacak. Allah: “—Duydun da niye yapmadın kulum?” diyecek.

“—Bilmiyor muydun? İskenderpaşa'da duymadın mı? Es'ad Hoca söylemedi mi?” diyecek.

İnkâr mı edeceksin? Bilip yapmadığı zaman sorumluluğu olur. O bakımdan, Allah CC Hazretleri'ne hamd ü senâlar olsun. Şükrederiz, hamd ederiz ki bizi bu meclislere getirtti; bu sözleri, hadisleri bana okutturdu, bana da öğretti, size de dinlettirdi, size de öğretti.

“—Yâ Rabbi, bu nimetine hamd ederiz. Bu bilgimizi uygulama nimetini de ihsan etmeni niyaz ederiz.” diye dua etmemiz lazım!

e. Uykudan Uyanan İnsanın Hamd Etmesi

Bu da Câbir RA'ın rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf. Efendimiz SAS buyuruyor ki:⁹

إِذَا اسْتَيْقَظَ الْإِنْسَانُ مِنْ مَنَامِهِ ابْتَدَرَهُ مَلَكٌ
وَشَيْطَانٌ، فَيَقُولُ الْمَلَكُ:

افْتَحْ بِخَيْرٍ وَيَقُولُ الشَّيْطَانُ: افْتَحْ بِشَرٍّ! فَإِنْ قَالَ:
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمَسِّكُ
السَّمَاءَ، أَنْ تَقَعَ

عَلَى الْأَرْضِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمَسِّكُ التِّي قَضَى

⁹ Taberânî, *Dua*, c.I, s.110, no:286; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.213, no:10689; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.353, no:41347; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.II, s.315, no:1352.

عَلَيْهَا الْمَوْتُ،

وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى، طَرَدَ الْمَلَكُ
الشَّيْطَانَ، وَظَلَّ يَكْلُوهُ

(أبو الشيخ في الثواب عن جابر)

RE. 30/4 (*İze'ysteykaza'l-insânu min menâmihi, ibtederehû melekün ve şeytânun, feyekûlü'l-melek: İftah bi-hayr; ve yekûlü's- şeytanü: İftah bi-şer! Fein kâle: El-hamdü li'llâhi'llezî ahyâ nefsi ba'de mevtihâ, el-hamdü li'llâhi'llezî yumsiku semâe en takaa ale'lard. ve'lhamdü li'llâhi'llezi yumsikü'lleti kadâ aleyhe'l-mevt, ve yürsilü'l-uhrâ ilâ eceli'n-müsemmâ, tarade'l-melekü's-şeytâne, ve zalle yekleûhu.*)

Menâm da nevm gibidir. Masdar-ı mîm'i uyumak demek.

(*İze'ysteykaza'l-insânu min menâmihi*) “Sizden biriniz uykudan uyandığı zaman hemen, kadın olsun erkek olsun; (*ibtederehû melekün ve şeytânun*) yanına bir melek ve şeytan gelir.”

Yarışırcasına alelacele, hemen kapmak için ikisi birden gelir. Uyanan insanın başının ucuna bir melek, bir şeytan gelir. (*Feyekûlü'l-melek: İftah bi-hayr*) Uyanan kimseye melek der ki; ‘Hayırla başla, faaliyetlerini hayırla aç.’“

Uyuyordun, faaliyetler kapalıydı. Şimdi faaliyetleri açılıyor; kalkacaksın, konuşacaksın, işler yapacaksın; hayırla başla!

(*Ve yekùlü's-şeytanü: İftah bi-şer!*) Şeytan da der ki: “Yok yok, hayırla açma; şerle aç!”

Hani adama;

“—Bugün solundan mı kalktın be adam! Her şeyin ters!” filan diyoruz.

Demek ki başına melek geliyor; “Hayırla başla!” diyor, şeytan geliyor; “Şerle başla!” diyor. Şeytan şeytanlığını yapıp onu şeytanî yola çekmeye çalışıyor. Melek de ikaz ediyor.

“—Ben bunu duymuyorum hocam.”

“—Duymuyorsun ama duyan söylüyor, daha ne istiyorsun?”

Peygamber Efendimiz söylüyor. Allah sana da duyursun. Belki duyursa, gösterse korkarsın. Kıllı, kuyruklu, boynuzlu şeytan karşına gelmiş, insanın aklı başından gider! Belki sadece haberinin verilmesi daha iyi. Meleği görse sevinir de...

(*Fein kàle*) “Uyanan kişi şu sözleri söylerse... (*Tarade'lmelekü's-şeytàn*) “Kul şu duaları okursa, melek şeytanı tart eder, onu defeder. ‘Hadi git bakalım, sana burada iş yok!’ der. Onu uzaklaştırır, tard eder. (*Ve dalle yekleehû*) Onu korumaya başlar.”

Kişi meleğin himayesine girdi; melek, şeytanı defetti. Artık uykusundan uyanan o kimsenin hâli nasıl güzel!

Neden? Melek muhafızı oldu. Melek onu hıfz etmeye başladı, himayesi altına aldı.

Bunu demezse... Kalktı:

“—Hey hanım, bre neredesin? Nerede benim terliklerim? Sırtım terlemiş; şunu getir, bunu götür. Çocuklar, gene benim gözlüğümü nereye kodunuz? Allah kahretsin...”

Bazı insanlar bir sürü berbat sözler söylüyor. Yatağından kalkıyor, sağa sola saldırmaya, kalp kırmaya başlıyor. Demek ki onun hâli harap. Şeytan buna kancayı taktı. Hani - affedersinizböyle burnuna halkayı takıyorlar da def de çalıp; “Kaynana nasıl utanır, bilmem nasıl yapar...” diye bazı insanlar bazı hayvanları böyle oynatıyor. Allah korusun şeytan da insana mânevî bakımdan halkayı takar; def çalıp oynatır. Onun için bu duayı ezberleyelim, öğrenelim.

Uyanan insanın ne demesi lazım? Üç tane hamd ediyor. Birisi:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ahyâ nefsî ba'de mevtihâ*) İkincisi:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمْسِكُ السَّمَاءَ، أَنْ تَقَعَ عَلَى
الأَرْضِ

(*El-hamdü li'llâhi'llezî yumsiku semâe en takaa ale'l-ard*) Üçüncüsü:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ،

وَيُرْسِلُ

، الأخرى إلى أجلٍ مسمى

(*El-hamdü li'llâhi'llezi yumsikü'lleti kadâ aleyhe'l-mevt, ve yürsilü'l-uhrâ ilâ eceli'n-müsemâmâ*)

Mânâlarını söylemeye çalışayım:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَا نَفْسِي بَعْدَ مَوْتِهَا

1. (*El-hamdü li'llâhi'llezî ahyâ nefsi ba'de mevtihâ*) “Ölüm gibi bir haldeyken, uykuda hiçbir şeyden habersiz ölmüş gibiyken o ölümden sonra canımı, nefsimi tekrar diriltten Allah'a, hamd olsun.”

Uyku ölüme benzer, ölüme yakındır. Her ne kadar uykuda kalp atıyor, hayatî faaliyetler hafif bir tarzda devam ediyorsa da bir çeşit ölüm gibidir. Kişi uykuda hiçbir şeyi fark etmiyor. Her türlü hücumu karşı müdafaasız durumda oluyor.

“—Benim nefsimi, canımı ölümden sonra tekrar diriltten Allah'a hamd olsun.”

Uyanmak, ölümden kalkmak gibi olduğundan hamdlerin biri bu.

El-hamdü lillah ki uyanabildim, ya uyana-mazsam?

Bazen oluyormuş; anestezi uzmanları ameliyatta hastayı bayıltıyorlarmış, ayıltamıyorlarmış. Bayıltmasına bayılttı, ayıltmasına gelince

ayıltamıyor. Adam gitti gidiyor. Öyle de olabilir. Böyle olanlar da belki vardır. İnsan gazeteleri okusa misalini bulabilir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمَسِّكُ السَّمَاءَ، أَنْ تَقَعَ عَلَى
الْأَرْضِ

2. (El-hamdü li'llâhi'llezî yumsiku semâe en takaa ale'l-ard)

Bunun mânası ne: “Semayı yere düşmekten muhafaza edip tutan Allah’a hamd olsun.”

Bu bir âyet-i kerîmenin kelimeleridir.

Sema başımıza yıkılsa ne oluruz? Yıldızlar sapır sapır gelse, dünyaya çarpsa, kafamıza dökülse ne olur? Kıyamet kopar!

Bir yıldız gelse, yıldız gelmese de göktaşları gelse, göktaşı bombardımanına uğrasak... İrili ufaklı meteorlar geliyor; Beyazıt Meydanı’na bir tane, Fatih’e bir tane... İnsanlar mahvolur. Semanın yere düşmemesi, semanın sema olarak, yerin yer olarak kalması!

Sema yere nasıl düşer?

Meteor düşmesi, yıldız düşmesi filan dedim ama bir de astronomi bilginleri diyorlar ki; “Gökyüzünde sönmüş yıldızlar var. Bütün bu atomik faaliyetleri vs. yapmış, sönmüş; çok yoğun bir kitle haline gelmiş [kara delik]. Kitlesi yoğun olduğu için yoğun kitle, yakınından geçen başka hafif kitleleri kendisine çekiyor, kendisine katıyor.

Astronomi bilginleri; gökyüzünde etrafından geçen yıldızları, gökcisimlerini yutan kara noktalar tespit etmiş. Gökyüzünü teleskopla tararken bakıyorlar ki kara nokta! Çünkü ışıksız, çünkü orada bir patlama ve atom hareketi, radyasyon falan yok. Işıksız, sönmüş bir yıldız ama adamakıllı yoğunlaşmış, tabiri caizse gülle gibi olmuş. Tabi gülleden çok daha ağır.

Bu gülle gibi olan gök cismi, yakınından bir yıldız geçerken yörüngesini kendisine yaklaştırıyor. Mıknatısın küçük demir parçalarını çektiği gibi kendi içine katıyor, onu yutuyor. Böylece gökcisimlerini yutan kara noktalar oluşuyor.

Dünya da böyle bir duruma gelse; dünyanın ayı etrafında, ilk önce kendisine küt diye çeker. İşte o zaman sema insanın başına göçmüş olur. Ay dolunayken; “Aman mehtap ne güzel...” derken yaklaşıp yaklaşıp, küt diye çarparsa dünyanın hâli ne olur?

Ne olacağı ortada!

Allah’ın CC kudretinin bir eseri de bu âyet-i kerîmede bize işaret ediliyor ki sema, sema olarak duruyor. Ay dünyanın uydusu ama dünyaya düşmüyor. Neden?

Öyle muhteşem kanunlar var ki Allah ona bir dönme vermiş: Dünyanın bir cazibe kanunu var, dönmenin de bir merkezkaç kuvveti var. İkisi arasını dengelemiş; ay belli bir mesafede duruyor. Ne fizik kanunları, ne şahane nizam var ki ay dünyanın uydusu olduğu halde, dünyadan küçük olduğu, dünyanın yakınında olduğu halde düşmüyor.

Neden? Çevirdiğin şeyi, sapanı veya bir taşı bıraktığın zaman dışa gider. Döndü mü dışa gitme kuvveti meydana geliyor da onun için!

Bu âyet-i kerimede işte bu nizama işaret ediliyor. Allah celle celâlüh göğü başımıza geçirmiyor. Ayı, kameri, yıldızları dünyaya sapır sapır indirmiyor, çarptırmıyor. Kâinâtın nizamı devam ediyor. Kıyamet kopmuyor, hayat devam ediyor.

Allah hem benim ruhumu uykudan sonra uyanıklık âlemine gönderiyor, ona hamd olsun; hem de dünya nizamı devam ediyor, dünya yıkılmıyor, ona hamd olsun, demiş oluyor.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُمَسِّكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ،
وَيُرْسِلُ الْأَخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى،

3. (El-hamdü li'llâhi'llezi yumsikü'lleti kadâ aleyhe'l-mevt, ve yürsilü'l-uhrâ ilâ eceli'n-müsemmâ) “Hamd olsun o Allah’a ki, üzerine ölüm hüküm olunanı tutar, diğerlerini belirli bir müddete kadar bırakır.”

İnsan bu üç hamdi söylerken, Allah’a şükredilecek noktayı hatırına getirmiş oluyor:

“Allah benim canımı tekrar bana bağısladı. Aklım başımda hayata döndürdü. Gökyüzünü başıma geçirmede, kıyamet kopmadı, dünya hayatı devam ediyor. Kulların bazısı eceli geldiği zaman uykudan uyanamıyorlar, vefat edip gidiyorlar; beni hayata gönderdi, ölenlerden etmedi, daha yaşıyorum. Bu hayatıma hamd

olsun.” demiş oluyor.

İşte böyle hamd ile başlayan bir kimsenin başına gelmiş olan melek, öbür tarafına gelmiş olan şeytanı tard eder:

“—Hadi bakalım oradan, yallah.”

Şeytan ondan gider, sonra melek ona hâkim olur. O günü hayırlı bir gün olarak geçer.

Demek ki bizim dedelerin de, “Mübarek, bugün sen sol tarafından mı kalktın, nedir bu!” filan dediklerinin dinimizde hadîs-i şerîflerde mesnedi olduğu anlaşılıyor.

Allah bize güne böyle hayırlı başlamayı, günü hayırlı sürdürmeyi, hayırlı bitirmeyi nasib etsin... Ömrümüzü faydalı ömür eylesin... Salih amelleri işlemekle verimli geçirmeyi nasib eylesin... Huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib ve müyesser eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
19. 01. 1992 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

